

Звернення вчених Західного наукового центру НАН України та МОН України щодо змін в організації та фінансуванні наукової діяльності, запропонованих у Проекті Закону України «Про Державний бюджет на 2016 рік»

Президентові України п. П. Порошенку,
Голові Верховної Ради України п. В. Гройсману,
Прем'єр-Міністрові України п. А. Яценюку

Високоповажні панове Президенте України, Голово Верховної Ради України, Прем'єр-Міністре України!

Засвідчуємо Вам нашу повагу та, водночас, після ознайомлення з проектом Закону про бюджет України на 2016 р., з болем і тривогою звертаємось до Вас перед прийняттям Верховною Радою України цього відповідального рішення.

Розуміємо складну поточну ситуацію в Українській Державі, зумовлену російською агресією, економічним спадом, жорсткими вимогами зовнішніх кредиторів до перебігу реформ та основних макропараметрів вітчизняного головного кошторису. Підтримуємо Ваші активні дії – як на міжнародному рівні, так і всередині Держави, – спрямовані на втілення глибинних змін умов її функціонування. Однак, відчуваючи громадянську відповідальність перед майбутніми поколіннями України, просимо з усією ретельністю й увагою поставитись до статей Бюджету, що стосуються фінансування вітчизняної науки й освіти.

Зайве наголошувати тут про відсутність історичної перспективи у суспільства, яке не дбає про освіту й науковий поступ своїх громадян. Найсвіжішим підтвердженням цього є військова ескалація Росії на Сході України, а також потреба наших Збройних сил у сучасному озброєнні. Жодна з держав не надасть нам своїх найсучасніших зразків такого озброєння, оскільки вони є національним надбанням, що демонструє весь освітній, науково-технічний та економічний рівень її розвитку. Сказане повністю стосується й «мирних» критичних технологій. Науково-технічний потенціал держави – це плід щоденної кропіткої праці всього суспільства за належного керівництва його провідників.

Теперішній стан науки в Україні, а отже і освіти її громадян, дійшов до критичної межі. Навіть найбільш “бездатний” науковий підрозділ – НАН України – тримається виключно на ентузіазмі працівників і перебуває на грані виживання. Науковці переважної більшості академічних інститутів працюють нині неповний робочий тиждень, за скороченим робочим днем чи перебувають у неоплачуваних відпустках. Про наукову інфраструктуру та елементарне забезпечення наукових досліджень взагалі не йдеться. Нинішній рівень фінансування наукової галузі України є найнижчим за весь її новітній історичний період! Хронічне недофінансування наукової галузі напругу позначається на якості нашої вищої освіти й багатьох управлінських рішень, бо

«яка наука – такий учитель, який учитель – такі діти, які діти – такий народ». Тому права на чергову помилку вже не маємо. Необхідно негайно зупинити знищення вітчизняної науки й освіти і перестати, врешті, всередині України (свідомо чи ні) підігравати її зовнішнім недругам.

Зауважимо, що багато розвинутих країн світу оголосили спеціальні програми для залучення вітчизняних науковців і висококваліфікованих фахівців до розвитку власних економік. Адже зрозуміло, що це – найвигідніша інвестиція! Наслідком цього, а також – неперестижності професії українського науковця, є істотний відтік молоді. Цим переривається тяглість поколінь науковців, знищуються наукові школи як першооснова науки, котрі навіть за найсприятливіших умов зможуть відновитися тільки впродовж десятиліть. Заходами державного рівня необхідно зупинити цей процес. Саме зараз час вжити таких заходів і **за жодних умов** не допустити падіння рівня фінансування наукової галузі України.

Високодостойні панове Президенте України, Голово Верховної Ради України, Прем'єр-Міністре України! Закликаємо Вас проявити мудрість, показати розуміння різниці між політиком і державним діячем, продемонструвати усвідомлення історичної відповідальності перед майбутнім України і засвідчити підтримку вітчизняної наукової галузі у Законі України про її Державний бюджет на 2016 рік!

Прийнято на розширеному засіданні виконкому Ради Західного наукового центру НАН України та МОН України 4 грудня 2015 р.

Від імені наукової та освітянської спільноти Заходу України:

голова Західного наукового центру академік НАН України З. Назарчук;

голова Західного наукового центру у 1991–1998 рр. радник Президії НАН України, Герой України, академік НАН України І. Юхновський;

голова Ради ректорів Львівщини професор Ю. Бобало;

академіки НАН України: Анатичук Л., Голубець М., Крижанівський Є., Мриглод І., Панасюк В., Павлюк С., Сибірний А., Туниця Ю., Шпеник О.;

члени-кореспонденти НАН України: Андрейків О., Височанський Ю., Войнаренко М., Гладишевський Є., Головач Ю., Головка М., Дмитрах І., Загорський В., Зербіно Д., Ільницький М., Кіт Г., Кушнір Р., Мікловда В., Нахлік Є., Остафійчук Б., Павлюк М., Похмурський В., Пташник Б., Романюк М., Сеньковський Ю., Скальський В., Слюсарчук В., Стасюк І., Стойка Р., Федірко В. (*Звернення вчених Західного наукового центру НАН України та МОН України // Національна академія наук України (<http://g.ua/Di33>). – 2015. – 7.12).*)